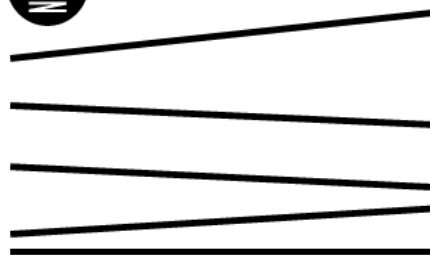

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

udg. ved Henrik Fog.

Junigrundloven, Danmarks Riges Grundlov af 5.
Juni 1849

Nykjøbing Mors, 1883

16 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

JUNIGRUNDLOVEN
AF 1849

UDG. VED HENRIK FOG

1883

+ REX

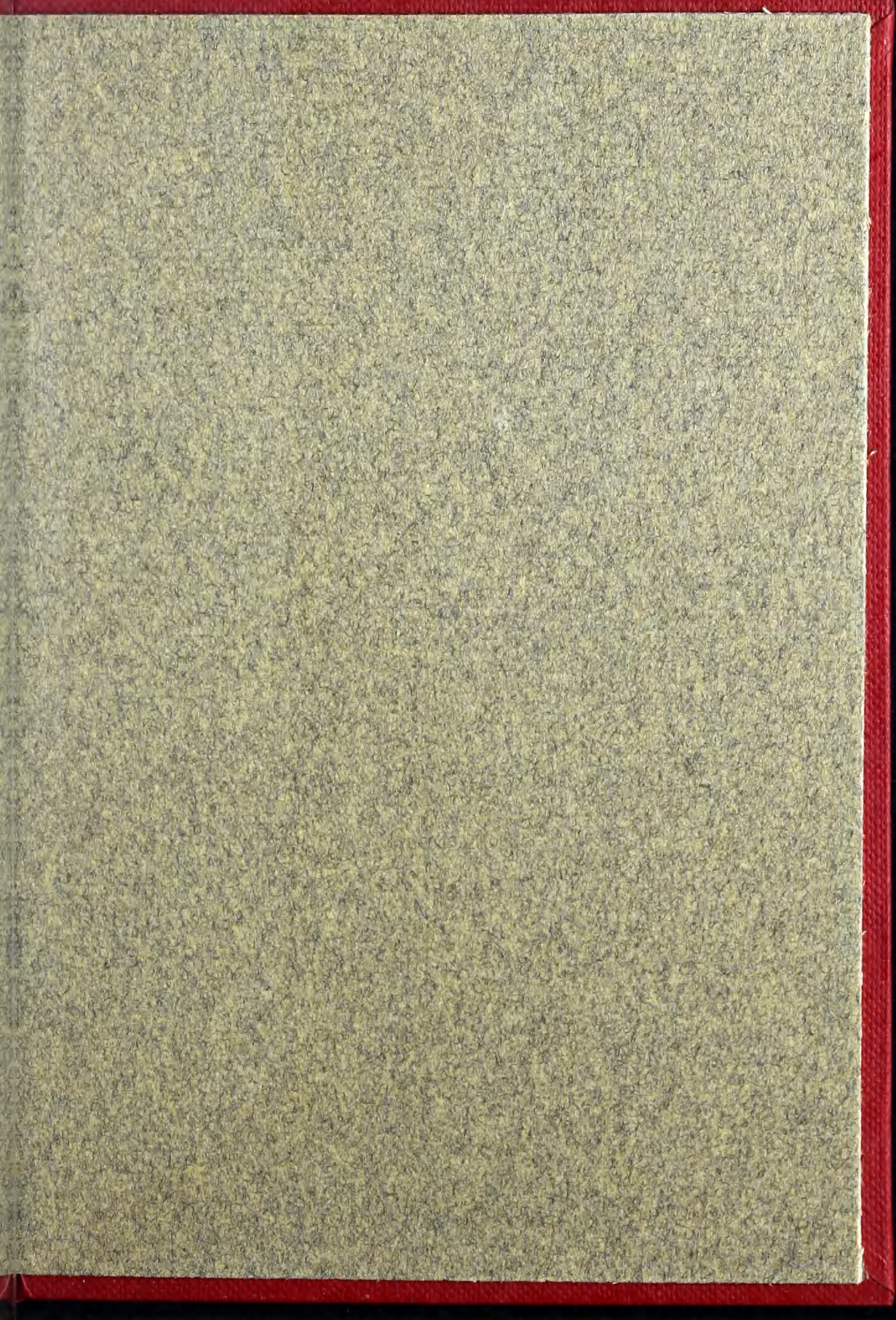
34¹, -99, -8°

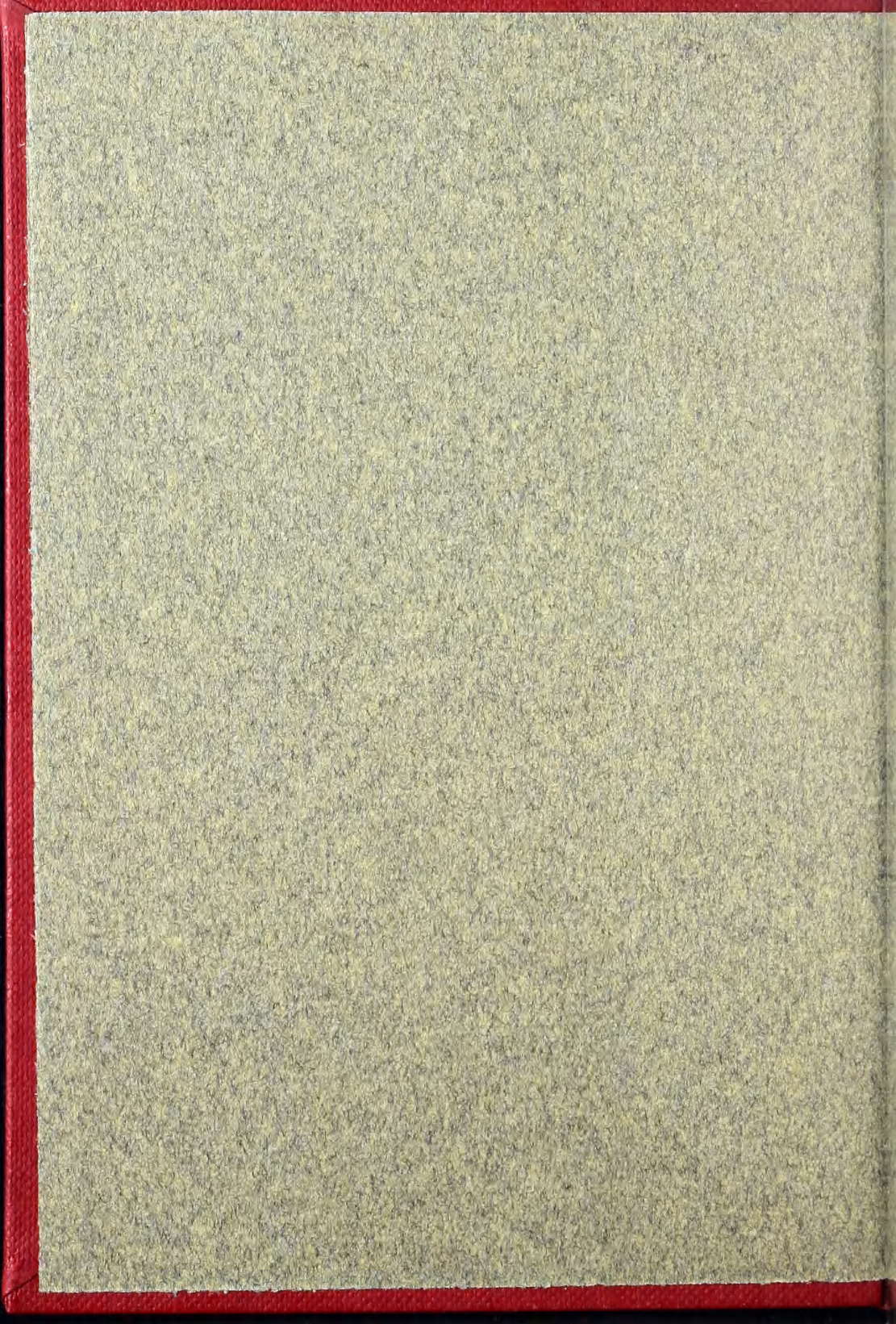
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 34 I 8°

1 1 34 1 8 01079 9

34-99

JUNIGRUNDLOVEN, DANMARKS RIGES GRUNDLOV

AF 5. JUNI 1849.

UDGIVEN

VED

HENRIK FOG.

**NYKJØBING, MORS.
I KJØBENHAVN HOS C. A. TOPP.
1883.**

„Morsø Folkeblad“s Bogtrykkeri.

3231

Forord.

Naar vi danske holder Grundlovsfest, saa er det al Tid den 5te Juni. Vi fejrer ikke Fester for den „reviderede“ Grundlov, men for det Frihedsbrev, som Kong Frederik VII skrev til sit Folk, da han atter hjalp dette til den Frihed og Ret, som Aarhundreders Trældom, Uret og Tvang havde forholdt det. Men skjønt alle gjerne vil med til Grundlovsfester den 5te Juni, er det dog kun alt for faa, som har et nøjere Kjendskab til den Grundlov, som traadte ud i Livet den 5te Juni 1849, født af et Kjærlighedsforhold mellem Konge og Folk.

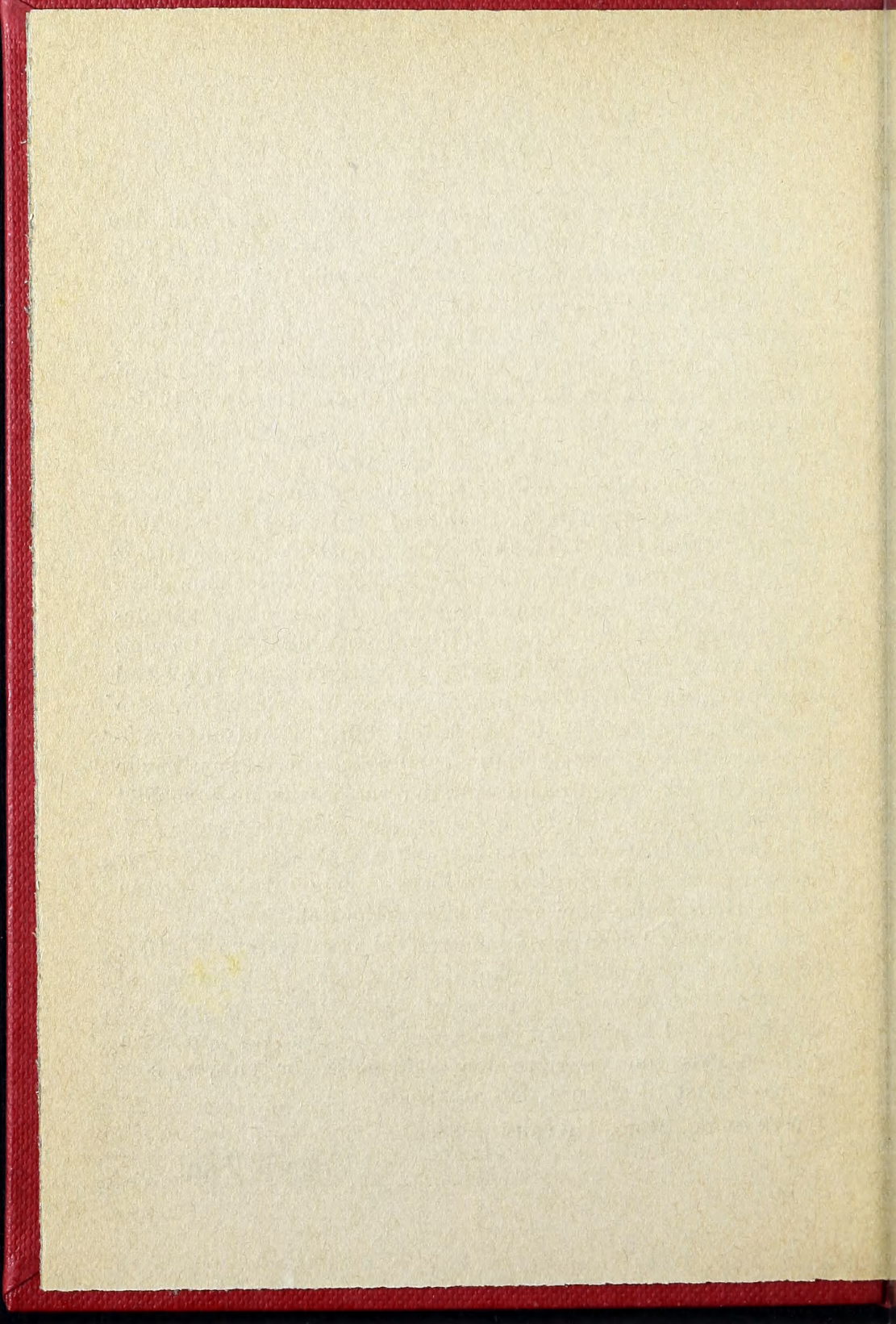
Det er enhver Borgers Pligt at kjende saa meget til Lov og Ret, at han saa nogenlunde ved Besked med sine Pligter og Rettigheder. Grundloven indeholder den Kontrakt mellem Konge og Folk, som fastsætter begge Parters Forhold over for hinanden; denne bør enhver dansk Mand kjende, og i de senere Aar spredes der ogsaa flere og flere Ekspl. af Grundloven rundt om i Landet.

Men vil vi ret have Forstaaelse af, hvad det var, vi fik ved Grundloven, da er det ikke nok at kjende den Grundlov, som nu gjælder, den „reviderede“ af 28. Juli 1866. Ti denne Grundlov, som udkom et Par Aar efter en ulykkelig Krig, som havde lamslaaet Folket, forandrede Kontrakten og forrykkede Forholdet saaledes, at Folket mistede en Del af sin hidtil værende Ret, og denne Del udstykkedes saaledes, at Kongemagten fik noget af den, og de større Hartkornsbesiddere noget af den. Ogsaa i andre Henseender blev Grundloven forandret.

5te Junigrundloven har i længere Tid ikke været til at faa. Jeg har ofte hørt udtale Ønsket om at komme i Besiddelse af den, men dette har været vanskeligt. Derfor har jeg troet at imødekomme et almindeligt Ønske ved at udgive den i en Form og til en Pris, som vil gjøre den tilgængelig for enhver, som kan have Lyst til at lære den at kjende.

Nykjøbing, Mors, i Avgust 1883.

Henrik Fog.

I.

1. Regeringsformen er indskrænket monarkisk. Kongemagten er arvelig.

2. Den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening. Den udøvende Magt er hos Kongen. Den dømmende Magt er hos Domstolene.

3. Den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten.

II.

4. Den i Kongeloven fastsatte Arvefølge er fremdeles gjældende. Den kan kun forandres efter Forslag fra Kongen og med den forenede Rigsdags Samtykke, hvortil udfordres tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer.

5. Kongen kan, uden Rigsdagens Samtykke, ikke være Regent i andre Lande end dem, der hører til det danske Monarki.

6. Kongen skal høre til den evangelisk-lutherske Kirke.

7. Kongen er myndig, naar han har fyldt sit 18de Aar.

8. Forinden Kongen tiltræder Regeringen, aflægger han for den forenede Rigsdag følgende Ed:

„Jeg lover og sværger at holde Danmarks Riges Grundlov; saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Er Rigsdagen ikke samlet ved Tronskiftet, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet og gjentages siden for den forenede Rigsdag.

9. Saafremt Kongen, enten formedelst Bortrejse eller Svaghed, finder, at der bør udnævnes en Rigsforstander, sammenkalder han Rigsdagen og forelægger den et Lovforslag herom.

10. Bliver Kongen ude af Stand til at regere, sammenkalder Statsraadet Rigsdagen. Naar da den forenede Rigsdag med tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer erkjender Nødvendigheden, udnævner den en Rigsforstander og anordner, om fornødent gjøres, et Formynderskab.

11. Er der Anledning til at frygte for, at Tronfølgeren ved Kongens Død vil være umyndig eller af anden Grund ude af Stand til selv at regere, bestemmes ved Lov en Rigsforstander, og et Formynderskab anordnes af Kongen. Rigsforstanderen kan ikke deltage i Formynderskabet.

12. Rigsforstanderen aflægger den for Kongen foreskrevne Ed og udøver, saa længe Rigsforstanderskabet varer, i Kongens Navn alle dennes Rettigheder; dog kan han ikke foreslaa Forandring af Arvefølgen.

13. Naar Kongen er død, sammentræder 14de Dagen derefter uden Sammenkaldelse den sidstvalgte Rigsdag.

14. Er der ingen Tronfølger, eller kan Tronfølgeren eller Rigsforstanderen ikke straks tiltræde Regeringen, føres den af Statsraadet, indtil fornøden Bestemmelse er tagen af Rigsdagen.

15. Er Tronfølgeren eller Rigsforstanderen fraværende, bestemmer den forenede Rigsdag, inden hvilken Tid han har at vende tilbage. Er Tronfølgeren umyndig, eller af anden Grund ikke i Stand til at regere, uden at Rigsforstander og Formynderskab er bestemt, udnævner den forenede Rigsdag Rigsforstanderen og beskikker Formynderskabet. Er der ingen Tronfølger, vælger den forenede Rigsdag en Konge og fastsætter den fremtidige Arvefølge.

16. Kongens Civilliste bestemmes for hans Regeringstid ved Lov. Derved fastsættes tillige, hvilke Slotte og andre Statsejendele skal henhøre til Civillisten.

Civillisten kan ikke behæftes med Gjæld.

17. For Medlemmerne af det kongelige Hus kan der bestemmes Apanager ved Lov. Apanagerne kan ikke uden Rigsdagens Samtykke nydes uden for Riget.

18. Kongen er ansvarsfri; hans Person er hellig og ukrænkelig. Ministrene er ansvarlige for Regeringens Førelse.

19. Kongen udnævner og afskediger sine Ministre. Kongens Underskrift under de Lovgivningen og Regeringen vedkommende Bestutninger giver disse Gyldighed, naar den er ledsaget af en Ministers Underskrift. Den Minister, som har underskrevet, er ansvarlig for Beslutningen.

20. Ministrene kan tiltales for deres Embedsførelse. Folketinget anklager, Rigsretten dømmer.

21. Ministrene i Forening udgjør Statsraadet; Forsædet føres af den, som af Kongen er udnævnt til Premierminister.

Alle Lovforslag og vigtigere Regeringsforanstaltninger forelægges Statsraadet. Dettes Ordning samt Ministeransvarligheden bestemmes ved Lov.

22. Kongen besætter alle Embeder i samme Omfang som hidtil. Forandringer heri kan ske ved Lov. Ingen kan beskikkes til Embedsmand, som ikke har Indfødsret.

Kongen kan afskedige de af ham ansatte Embedsmænd. Disses Pension fastsættes i Overensstemmelse med Pensionsloven.

Kongen kan forflytte Embedsmænd uden deres Samtykke, dog saaledes, at de ikke derved taber i Embedsindtægter, og at der gives dem Valget mellem saadan Forflyttelse og Afsked med Pension efter de almindelige Regler.

Undtagelser for visse Klasser af Embedsmænd, foruden den i § 78 fastsatte, bestemmes ved Lov.

23. Kongen har den højeste Myndighed over Land- og Sømagten.

Han erklærer Krig og slutter Fred, samt indgaar og ophæver Forbund og Handelstraktater; dog kan han derved ikke uden Rigsdagens Samtykke afstaa nogen Del af Landet, raade over nogen Statsindtægt eller paadrage Staten nogen anden bebyrdende Forpligtelse.

24. Kongen sammenkalder en ordenlig Rigsdag hvert Aar. Uden Kongens Samtykke kan den ikke forblive længere sammen end 2 Maaneder.

Forandringer i disse Bestemmelser kan ske ved Lov.

25. Kongen kan indkalde Rigsdagen til overordenlige Sammenkomster, hvis Varighed beror paa hans Bestemmelse.

26. Kongen kan udsætte den ordenlige Rigsdags Møder paa bestemt Tid, dog uden Rigsdagens Samtykke ikke længere end paa 2 Maaneder og ikke mere end en Gang i Aaret indtil dens næste ordenlige Sammenkomst.

27. Kongen kan opløse enten hele Rigsdagen eller en af dens Afdelinger; opløses kun et af Tingene, skal det andet Tings Møder udsættes, indtil hele Rigsdagen atter kan samles. Dette skal ske inden 2 Maaneders Forløb efter Opløsningen.

28. Kongen kan for Rigsdagen lade fremsætte Forslag til Love og andre Beslutninger.

29. Kongens Samtykke udfordres til at give en Rigsdagsbeslutning Lovskraft. Kongen befaler Lovens Bekjendtgørelse og drager Omsorg for dens Fuldbgyrdelse.

30. I særdeles paatrængende Tilfælde kan Kongen, naar Rigsdagen ikke er samlet, udstede foreløbige Love, der dog ikke

maa stride mod Grundloven, og al Tid bør forelægges den følgende Rigsdag.

31. Kongen kan benaade og give Amnesti; Ministrene kan han kun med Folketinøets Samtykke benaade for de dem af Rigsretten idømte Straffe.

32. Kongen meddeler, dels umiddelbart, dels gennem vedkommende Regeringsmyndigheder, saadanne Bevillinger og Undtagelser fra de nugældende Love, som i Følge hidtil gjældende Regler har været i Brug.

33. Kongen har Ret til at lade slaa Mønt i Henhold til Loven.

IV.

34. Rigsdagen bestaar af Folketinget og Landstinget.

35. Valgret til Folketinget har enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 30te Aar, medmindre han:

- a) uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold;
- b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt;
- c) er ude af Raadigheden over sit Bo;
- d) ikke har havt fast Bopæl i et Aar i den Valøkreds eller den Stad, hvori han opholder sig paa den Tid, Valget foregaar.

36. Valgbar til Folketinget er, med de i § 35 a, b, og c nævnte Undtagelser, enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 25de Aar.

37. Antallet af Folketingets Medlemmer skal omtrent være efter Forholdet af 1 til 14000 Indvaanere. Valgene foregaar i Valgkredse, hvis Omfang bestemmes ved Valgloven. Enhver Valgkreds vælger en blandt dem, der har stillet sig til Valg.

38. Medlemmerne af Folketinget vælges paa 3 Aar. De erholder et dagligt Vederlag.

39. Valgret til Landstinget har enhver, der i Følge § 35 har Valgret til Folketinget. De valgberettigede vælger af deres Midte Valgmænd efter de Bestemmelser, som gives i Valgloven.

40. Valgbar til Landstinget er enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, og hvis Lo ej er under Opbuds- eller Fallitbehandling, naar han har fyldt sit 40de Aar og i dets sidste Aar enten har svaret i direkte Skat til Staten eller Kommunen 200 Rbd., eller godtgjør at have havt en ren aarlig Indtægt af 1200 Rbd.

I de Valgkredse, hvor Antallet af valgbare efter denne Regel ikke naar det Forhold til Befolkningen, som fastsættes i Valgloven, forøges Antallet af de valgbare med de højst beskattede i Valgkredsen, indtil dette Forhold er naaet.

41. Valgene til Landstinget foregaar i større Valgkredse, der ordnes ved Valgloven. Valgmændene i hver saadan større Valgkreds træder sammen og stemmer paa saa mange Mænd, som skal vælges for Valgkredsen, i hvilken i det mindste tre Fjerdedele af de valgte skal have havt fast Bopæl i det sidste Aar før Valget. Til et gyldigt Valg udfordres mere end Halvdelen af de afgivne Stemmer.

42. Antallet af Landstingets Medlemmer skal stedse være omtrent Halvdelen af Antallet af Folketingets Medlemmer.

43. Medlemmerne af Landstinget vælges paa 8 Aar. Halvdelen afgaar hvert 4de Aar. De erholder samme daglige Vederlag som Folketingets Medlemmer.

44. Naar en ny Kommunallov er given, kan Landstingsvalgene ved Lov gaa over til de større kommunale (Amts- eller Provins-) Raad.

V.

45. Den aarlige Rigsdag sammentræder den første Mandag i Oktober, dersom Kongen ikke har indkaldt den til at møde forinden.

46. Regeringens Sæde er Rigsdagens Forsamlingssted. I overordenlige Tilfælde kan Kongen sammenkalde den paa et andet Sted i Riget.

47. Rigsdagen er ukrænkelig. Hvo der antaster dens Sikkerhed og Frihed, hvo der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gjør sig skyldig i Højforræderi.

48. Ethvert af Tingene er berettiget til at foreslaa og for sit vedkommende at vedtage Love.

49. Ethvert af Tingene kan indgive Adresser til Kongen.

50. Ethvert af Tingene kan til at undersøge almen vigtige Gjenstande nedsætte Kommissioner af sine Medlemmer. Disse er berettigede til saavel af offentlige Myndigheder som af private Borgere at fordrø Oplysninger meddelte mundtlig eller skriftlig.

51. Ingen Skat kan paalægges, forandres eller ophæves uden ved Lov, ej heller noget Mandskab udskrives, noget Statslaan

optages eller nogen Staten tilhørende Domæne afhændes uden i Følge Lov.

52. Paa hver ordenlig Rigsdag, straks efter at samme er sat, fremlægges Forslag til Finansloven for det følgende Finansaar, indeholdende et Overslag over Statens Indtægter og Udgifter.

Finansforslaget behandles først i Folketinget.

Forinden Finansloven er vedtagen, maa Skatterne ej opkræves. Ingen Udgift maa afholdes som ikke har Hjemmel i samme.

53. Hvert Ting udnævner to lønnede Revisorer. Disse gennemgaar det aarlige Statsregnskab og paaser, at samtlige Statens Indtægter deri er blevne opførte, og at ingen Udgift uden for Finansloven har fundet Sted. De kan fordre sig alle fornødne Oplysninger meddelte.

Det aarlige Statsregnskab, med Revisorernes Bemærkninger, forelægges derefter Rigsdagen, som med Hensyn til samme tager Beslutning.

54. Ingen Udlænding kan herefter erholde Indfødsret uden ved Lov.

55. Intet Lovforslag kan endelig vedtages, forinden det 3 Gange har været behandlet af Tinget.

56. Naar et Lovforslag bliver forkastet af et af Tingene, kan det ikke oftere foretages af samme Ting i samme Samling.

57. Naar et Lovforslag er vedtaget i det ene Ting, bliver det i den Form, hvori det er vedtaget, at forelægge det andet Ting; hvis det der forandres, gaar det tilbage til det første; foretages her atter Forandringer, gaar Forslaget paany til det andet Ting. Opnaas da ej heller Enighed, skal, naar et Ting forlanger det, hvert Ting udnævne et lige Antal Medlemmer til at træde sammen i et Udvalg, som afgiver Betænkning over Uoverensstemmelserne. I Henhold til Udvalgets Indstilling finder da endelig Afgjørelse Sted i ethvert Ting for sig.

58. Ethvert af Tingene afgjør selv Gyldigheden af sine Medlemmers Valg.

59. Ethvert nyt Medlem aflægger Ed paa Grundloven, naar Gyldigheden af hans Valg er anerkjendt.

60. Rigsdagsmændene er ene bundne ved deres Overbevisning og ikke ved nogen Forskrift af deres Vælgere.

Embedsmænd, som vælges til Rigsdagsmænd, behøver ikke Regeringens Tilladelse til at modtage Valget.

61. Saalænge Rigsdagen er samlet, kan ingen Rigsdagsmand uden Samtykke af det Ting, hvortil han hører, hæftes for Gjæld, ej heller fængsles eller tiltales, medmindre han er greben paa fersk Gjærning. For sine Ytringer paa Rigsdagen kan intet af dens Medlemmer uden Tingets Samtykke drages til Ansvar uden for samme.

62. Kommer den gyldigen valgte i et af de Tilfælde, der udelukker fra Valgbarhed, mister han den af Valget flydende Ret. Dog skal ingen tabe sit Sæde i Landstinget, fordi han i Løbet af den Tid, for hvilken han er valgt, flytter til en anden Valgkreds.

Det bliver nærmere ved Lov at bestemme, i hvilke Tilfælde en Rigsdagsmand, der befordres til et lønnet Statsembede, skal underkastes Gjenvalg.

63. Ministrene har i Embeds Medfør Adgang til Rigsdagen og er berettigede til under Forhandlingerne at forlange Ordet, saa ofte de vil, idet de iøvrigt iagttager Forretningsordenen. Stemmeret udøver de kun, naar de tillige er Rigsdagsmænd.

64. Ethvert Ting vælger selv sin Formand og den eller dem, der i hans Forfald skal føre Forsædet.

65. Intet af Tingene kan tage nogen Beslutning, naar ikke over Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen.

66. Enhver Rigsdagsmand kan i det Ting, hvortil han hører, med dettes Samtykke bringe ethvert offentligt Anliggende under Forhandling og derom æske Ministrenes Forklaring.

67. Intet Andragende maa overgives noget af Tingene uden gennem et af dets Medlemmer.

68. Finder Tinget ikke Anledning til om et Andragende at fatte Beslutning, kan det henvise det til Ministrene.

69. Tingenes Møder er offentlige. Dog kan Formanden eller det i Forretningsordenen bestemte Antal Medlemmer forlange, at alle uvedkommende skal fjærnes, hvorpaa Tinget afgjør, om Sagen skal forhandles i offentligt eller hemmeligt Møde.

70. Ethvert af Tingene fastsætter de nærmere Bestemmelser, som vedkommer Forretningsgangen og Ordens Opretholdelse.

71. Den forenede Rigsdag dannes ved Sammentræden af Folketinget og Landstinget. Til at tage Beslutning udfordres, at over Halvdelen af hvert Tings Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen. Den vælger selv sin Formand og

fastsætter iøvrigt de nærmere Bestemmelser, der vedkommer Forretningsgangen.

VI.

72. Rigsretten bestaar af 16 Medlemmer, der vælges paa 4 Aar, Halvdelen af Landstinget, Halvdelen af Landets øverste Domstol, blandt disses egne Medlemmer. Den vælger selv sin Formand af sin egen Midte.

En Lov ordner nærmere Forfølgningsmaaden.

73. Rigsretten paakjender de af Folketinget mod Ministrene anlagte Sager.

For Rigsretten kan Kongen lade ogsaa andre tiltale for Forbrydelser, som han finder særdeles farlige for Staten, naar Folketinget dertil giver sit Samtykke.

74. Den dømmende Magts Udøvelse kan kun ordnes ved Lov.

75. Den med visse Ejendomme forbundne dømmende Myndighed skal ophæves ved Lov.

76. Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov.

77. Domstolene er berettigede til at paakjende ethvert Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser. Dog kan den, der vil rejse saadant Spørgsmaal, ikke ved at bringe Sagen for Domstolene unddrage sig fra foreløbigen at efterkomme Øvrighedens Befaling.

78. Dommerne har i deres Kald alene at rette sig efter Loven. De kan ikke afsættes uden ved Dom ejheller forflyttes mod deres Ønske, uden for de Tilfælde, hvor en Omordning af Domstolene finder Sted. Dog kan den Dommer, der har fyldt sit 65de Aar, afskediges, men uden Tab af Indtægter.

79. Offenhed og Mundtlighed skal saa snart og saa vidt som muligt gennemføres ved hele Retsplejen.

I Misgjærningssager og i Sager, der rejser sig af politisk Lovovertrædelse, skal Nævninger indføres.

VII.

80. Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov.

81. Borgerne har Ret til at forene sig i Samfund for at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med deres Overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod Sædeligheden eller den offentlige Orden.

82. Ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen

anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen; dog skal enhver, der ikke godtgjæver at være Medlem af et i Landet anerkjendt Trossamfund, til Skolevæsenet svare de til Folkekirken lovbefalede personlige Afgifter.

83. De fra Folkekirken afvigende Trossamfunds Forhold ordnes nærmere ved Lov.

84. Ingen kan paa Grund af sin Trosbekjendelse berøves Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder, eller unddrage sig Opfyldelsen af nogen almindelig Borgerpligt.

VIII.

85. Enhver, der anholdes, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Hvis den anholdte ikke straks kan sættès paa fri Fod, skal Dommeren ved en af Grunde ledsaget Kjendelse, der afgives snarest muligt og senest inden 3 Dage, afgjøre, at han skal fængsles, og, hvis han kan løslades mod Sikkerhed, bestemme dennes Art eller Størrelse.

Den Kjendelse, som Dommeren afsiger, kan af vedkommende straks særskilt indankes for højere Ret.

Ingen kan underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebod eller simpelt Fængsel.

86. Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, Beslaglæggelse og Undersøgelse af Breve og andre Papirer maa, hvor ingen Lov hjemler en særegen Undtagelse, alene ske efter en Retskjendelse.

87. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det. Det kan kun ske i Følge Lov og mod fuldstændig Erstatning.

88. Alle Indskrænkninger i den frie og lige Adgang til Erhverv, som ikke er begrundede i det almene Vel, skal hæves ved Lov.

89. Den, som ikke kan ernære sig selv eller sine, og hvis Forsørgelse ikke paaligger nogen anden, er berettiget til at erholde Hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene herom paabyder.

90. De Børn, hvis Forældre ikke har Evne til at sørge for deres Oplærelse, vil erholde fri Undervisning i Almueskolen.

91. Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene. Sensur og andre forebyggende Forholdsregler kan ingen Sinde paa ny indføres.

92. Borgerne har Ret til uden foregaaende Tilladelse at indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Ingen Forening kan ophæves ved en Regeringsforanstaltning. Dog kan Foreninger foreløbigen forbydes, men der skal da straks anlægges Sag mod Foreningen til dens Ophævelse.

93. Borgerne har Ret til at samles ubevæbnede. Offenlige Forsamlinger har Politiet Ret til at overvære. Forsamlinger under aaben Himmel kan forbydes, naar der af dem kan befrygtes Fare for den offentlige Fred.

94. Ved Opløb maa den væbnede Magt, naar den ikke angribes, kun indskride, efter at Mængden 3 Gange i Kongens og Lovens Navn forgjæves er opfordret til at adskilles.

95. Enhver vaabenfør Mand er forpligtet til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar, efter de nærmere Bestemmelser, som Loven foreskriver.

96. Kommunernes Ret til, under Statens Tilsyn, selvstændig at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov.

97. Enhver i Lovgivningen til Adel, Titel og Rang knyttet Forret er afskaffet.

98. Intet Lehn, Stamhus eller Fideikommisgods kan for Fremtiden oprettes; det skal ved Lov nærmere ordres, hvorledes de nu bestaaende kan overgaa til fri Ejendom.

99. For Krigsmagten er de i §§ 85, 92 og 93 givne Bestemmelser kun anvendelige med de Indskrænkninger, der følger af de militære Loves Forskrifter.

IX.

100. Forslag til Forandring i, eller Tillæg til, nærværende Grundlov fremsættes paa en ordenlig Rigsdag. Vedtages den derom fattede Beslutning i uforandret Skikkelse af næste ordenlige Rigsdag og bifaldes den af Kongen, opløses begge Tingene, og almindelige Valg foregaar baade til Folketinget og til Landstinget. Vedtages Beslutningen 3dje Gang af den nye Rigsdag paa en ordenlig eller overordenlig Samling, og stadfæstes den af Kongen, er den Grundlov.

Midlertidige Bestemmelser.

1. Ligesom Reglen i § 16, at Civillisten bestemmes ved Lov, ingen Anvendelse har for den nu regerende Konge, saaledes

vil ikke heller den i § 17 givne Forskrift være til Hinder for, at Apanager nydes uden for Riget, for saa vidt saadant hjemles ved alt bestaaende Kontrakter.

2. Indtil den i § 22 bebudede Pensionslov udkommer, vil enhver Embedsmand, der efter samme Paragrafs Bestemmelse bliver afskediget, erholde Pension efter de hidtil fulgte Regler.

3. Den i § 78 indeholdte Bestemmelse, at Dommere ikke kan afsættes uden ved Dom ejheller forflytte mod deres Ønske, skal ikke være anvendelig paa de nærværende Dommere, som tillige har administrative Forretninger.

4. Indtil en Omordning af den kriminelle Proses er iværksat, vil den i § 85 omhandlede Indankning af en Fængselskjendelse ske som af en privat Sag, dog med Ekstraretsvarsel, lige som den klagende er fritaget for Brugen af stemplet Papir og Erlæggelse af Retsgebyrer. Der bør gives ham Adgang til i Anledning af saadan Paaanke at raadføre sig med en Sagfører, og nye Oplysninger kan fremlægges for Overretten.

Saaledes vedtoges Grundloven af den grundlovgivende Rigsdag Fredag d. 25. Maj 1849 med 119 Ja mod 4 Nej, 1 stemte ikke og 26 var fraværende. Derefter vedtog Rigsdagen en „Slutningsindstilling“, lydende saaledes:

„At Hans Majestæt, efter af fri kongelig Vilje at have til sagt Danmarks Rige en fri Forfatning, højtidelig vil erklære at Kongeloven, efter at den nye Grundlov for Danmark er vedtagen, skal være ophævet i alle dens Bestemmelser, med Undtagelse af dem, der indeholdes i §§ 27—40 om Arvefølgen, hvilke er stadfæstede i Grundlovens § 4, samt med Undtagelse af den i Kongelovens § 21 og 25 om de kongelige Prinser og Prinsesser indeholdte Bestemmelser, der dog nærmere kan ordnes, ved en Huslov.

Efter at dernæst Valgloven — som et nødvendigt Bilag til Grundloven — var vedtagen, stadfæstede Kong Frederik VII den 5te Juni Grundloven, som udkom med følgende Indledning:

„Vi Frederik den Syvende osv. Gjøre vitterligt for Alle: Efter at vi af fri kongelig Magtfuldkommenhed havde besluttet i Overensstemmelse med vort tro Folk at lade udgaa en ny Grundlov for Danmarks Rige, og en fuldstændig Overenskomst lykkeligen er bleven tilvejebragt mellem os og den for Kongeriget sammentraadte Rigsforsamling om denne Grundlovs Indhold, i Henhold til det Udkast, vi havde ladet Rigsforsamlingen

forelægge som Grundlag for Forhandlingerne, saa har vi nu — dog med Forbehold af, at Ordningen af alt, hvad der vedkommer Hertugdømmet Slesvig, beror indtil Freden er afsluttet, vedtaget efterfølgende Darmarks Riges Grundlov, som den af os og vore Efterfølgere paa den danske Trone ubrødeligen skal holdes, saalydende o. s. v.

Grundloven slutter med en Udtalelse, svarende til foranstaaende Slutningsindstilling.

Det Ministerium, som sammen med Kongen underskrev Grundloven bestod af følgende Mænd:

Moltke,

Greve, Premierminister, Udenrigsminister.

Bang,

Etatsraad, Indenrigsminister.

Bardenfleth,

Gehejme-Conferentsraad,
Justitsminister.

Clausen,

Professor theol.
Minister uden Portefølje.

Hansen,

Generalmajor, Krigsminister.

Madvig,

Professor phil., Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Sponneck,

Kammerherre, Greve, Finansminister.

Zahrtnann,

Kammerh., Kommandør, Marineminister.

